

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 71 0 P 254780 22 Rev
Dana, 12.07.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija ovog suda Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Grada B., koga zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, protiv tuženih Lj.Š. i M.Š., oboje iz B., koje zastupa J.B., advokat iz B., radi utvrđenja, vrijednost spora 31.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 254780 22 Gž od 22.03.2022. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 12.07.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 254780 17 P od 10.08.2021. godine, tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

„Utvrđuje se da je Grad B. vlasnik sa 1/6 dijela nepokretnosti označenih kao k.č. broj 1096 upisane u Privremenom listu nepokretnosti/popisnom listu broj 1303 k.o. M., na osnovu pravosnažne odluke Sreske agrarne komisije u B., A. broj ... od 27.06.1955. godine.

Utvrđuje se da je ništavo rješenje Komisije za izlaganje ...Uprave, PJ B. (u daljem tekstu: Komisija za izlaganje) broj ... od 22.08.2016. godine koje se odnosi na nepokretnost označenu kao k.č. broj 1096, upisana u Privremenom listu nepokretnosti/popisnom listu broj 1303 k.o. M.

Utvrđuje se da je ništav upis prava svojine u korist Š.(L.) Lj. sa 2/3 dijela (u daljem tekstu: prvotužena) i Š. (N.) M. sa 1/3 dijela (u daljem tekstu: drugotuženi), izvršen na osnovu rješenja Komisije za izlaganje broj ... od 22.08.2016. godine, na nepokretnostima označenim kao k.č. broj 1096, upisane u Privremenom listu nepokretnosti/ popisnom listu broj 1303 k.o. M.

Tuženi su dužni da priznaju i trpe da se tužitelj u javnim evidencijama o nepokretnostima upiše kao vlasnik sa 1/6 dijela na nepokretnostima označenim kao k.č. broj 1096 upisane u Privremenom listu nepokretnosti/popisnom listu broj 1303 k.o. M.

Obavezuju se tuženi da tužitelju nadoknade troškove parničnog postupka u roku od 30 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom izvršenja“ odbijen je kao neosnovan.

Obavezan je tužitelj da tuženima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.370,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 254780 22 Gž od 22.03.2022. godine žalba tužitelja je odbijena i potvrđena prvostepena presuda, te su odbijeni i zahtjevi stranaka za naknadom troškova žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlažu da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je suvlasnik sa 1/6 dijela predmetnih nepokretnosti, zahtjev za utvrđenje da je ništavo rješenje Komisije za izlaganje od 22.08.2016. godine, zahtjev za utvrđenje da je ništav upis prava svojine u korist tuženih izvršen na osnovu tog rješenja, te zahtjev da tuženi priznaju i trpe da se tužitelj u javnim evidencijama o nepokretnostima upiše kao suvlasnik sa 1/6 dijela na tim nepokretnostima.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da je Odlukom agrarne komisije sreza B. broj ... od 27.06.1955. godine utvrđeno da je 1/6 dijela nekretnina iz zk. ul. broj 42 k.o. M., Z. rođ. V. i 1/20 dijela nekretnina zk. ul. broj 43 k.o. M. Z. rođ. V. kao koloniste, vlasništvo Opštenarodne imovine, organ upravljanja Narodni odbor sreza b.; da je predmet ugovora o poklonu od 02.03.1965. godine, zaključenog između majke J. Š. rođ. V. (poklonodavac) i njenog sina M.Š. sin M. (poklonoprimac) idealni dio na nekretninama upisanim u zk. ul. broj 42, 43, 74 i 126. k.o. M.; da su rješenjem o nasljeđivanju Osnovnog suda u Banjaluci broj O-233/01 od 31.5.2001. godine, iza umrlog M.Š. sina M. za zakonske nasljednike proglašeni S.Š., N.Š., Lj.N., M.Š., M.Š., I.Š. i S.Š. sa po 1/7 dijela; da je rješenjem istoga suda broj R-II-239/01 od 10.02.2003. godine, izvršena fizička dioba nekretnina koje su upisane u p.l. broj 490 k.o. M.; da su rješenjem istoga suda broj 71 0 O 077753 10 O od 21.4.2010. godine, iza umrlog N.Š., sina M. za zakonske nasljednike proglašeni supruga Lj.Š. sa 2/3 dijela i sin M.Š. sa 1/3 dijela; da je u p.l. broj 1303/0 k.o. M. od 11.12.2008. godine na parcelama označenim kao k.č. broj 1096 B. površine 1896 m², k.č. broj 1118/5 P. površine 2484 m², k.č. broj 2739/1 J. dvorište površine 500 m², njiva površine 1706 m² kuća i zgrada površine 82 m², sve ukupno površina od 6668 m², prednik tuženih N.Š. upisan kao posjednik sa 1/1 dijela; da je rješenjem Komisije za izlaganje broj ... od 22.08.2016. godine, utvrđen sadržaj nepokretnosti u privremenom listu nepokretnosti broj 1303 k.o. M., koji se sastoji od zemljišta označenog kao k.č. broj 1096, 2739/1, 2739/3, 2739/4 i objekta koji se nalazi na k.č. broj 2739/1 površine 93 m² bez odobrenja za građenje, te je na predmetnom zemljištu i objektu utvrđeno pravo susvojine u korist prvotužene sa 2/3 dijela i drugotuženog sa 1/3 dijela, uz konstataciju da na zemljištu i objektu nema tereta i ograničenja u vezi sa raspolaganjem nepokretnostima; da je u zapisniku Komisije za izlaganje od 22.08.2016. godine broj ... navedeno da su parnične stranke učestvovala u postupku izlaganja na javni uvid podataka o nepokretnostima; da su u privremenom listu nepokretnosti/popisni list broj 1303/0 k.o. M. tuženi upisani sa pravom susvojine i to prvotužena sa 2/3 dijela i drugotuženi sa 1/3 dijela na zemljištu označenom kao k.č. broj 1096 B. površine 1874 m², k.č. broj 2739 J., stambeni objekt površine 93 m², k.č. broj 2739/1 J. dvorište površine 1000 m², k.č. broj 2739/1 J. površine 991 m², k.č. broj 2739/3 J. površine 98 m² i k.č. broj 2739/4 J. površine 129 m², s tim da je u „A1“ listu konstatovano da je objekt na parceli označenoj kao k.č. broj 2739/1 izgrađen 1982. godine, dok je u „V“ teretnom listu zabilježba da je objekt bez odobrenja za građenje; da je za parcele broj 1096, 1118 i 2739 poreski obveznik Lj.Š.; da je prema nalazu i mišljenju vještaka geodetske struke G.G. od 12.01.2021. godine vještak izvršio identifikaciju predmetnih nepokretnosti i utvrdio da se radi o parceli k.č. broj 1096 zvana B. u naravi voćnjak 3. klase površine 1874 m², upisana u l.n. broj 1303 k.o. M. kao susvojina tuženih i da je stupanjem na snagu katastra nepokretnosti za k.o. M. („Službeni glasnik RS“ broj 12/19) formiran l.n. broj

1303 sa navedenim podacima, saglasno podacima iz privremenog lista nepokretnosti broj 1303 k.o. M., te da je aerofotogrametrijskim snimanjem iz 1969. godine i izlaganjem na javni uvid podataka od 16.08.1972. godine na k.č. 1096 površine 1896 m² upisan M.(M.) Š. sa 1/1 dijela (po starom premjeru nekretnina se odnosi na k.č. broj 340/1 u naravi šljivik površine 1910 m² upisana u zk. ul. broj 51 k.o. M. sa pravom susvojine J.Š. sa ¼ dijela, D.V. sa ¼ dijela, G.B. sa 1/6 dijela, D.P. sa 1/6 dijela i Opštenarodna imovina sa 1/6 dijela, a DN broj 1553/56 od 01.09.1956. godine uknjiženo je pravo suvlasništva na 1/6 dijela nekretnina u A listu P.G. u korist Opštenarodne imovine sa 1/6 dijela, organ upravljanja Narodni odbor sreza B.), kao i da parcela broj 1096 graniči sa parcelom 1107 koja nije upisana u l.n. porodice Š., a odnosi se na parcelu starog premjera 340/2 koja je upisana u zemljišnim knjigama zajedno sa parcelom 340/1; da je presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 257694 17 P od 24.12.2019. godine, koja je potvrđena presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 257694 20 Gž od 24.12.2020. godine, u pravnoj stvari tužitelja Grada B. protiv tuženih D.Š. i G.Š. odbijen tužbeni zahtjev, a čitanjem izjava svjedoka salušanih u tom postupku S.Š., D.T. i V.K. utvrđeno je da su isti saglasno izjavili da predmetno zemljište u M. nije državno odnosno opštinsko zemljište i da porodica Š. zemljište drži u granicama kakve su bile i prije 1955. godine.

Polazeći od naprijed utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zaključio da su u ovom postupku tuženi dokazali da im pripada pravo svojine na spornim nepokretnostima, da tužitelj nije dokazao da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi da se na temelju stanja zemljišne knjige na predmetnoj parceli upiše susvojina tužitelja upisana u zemljišnoj knjizi u smislu odredbe člana 84. stav 1. tačka a) Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 6/12, 110/16 i 62/18, u daljem tekstu: ZPK), pa su iz navedenih razloga odbijeni tužbeni zahtjevi tužitelja.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbi tužitelja, izjavljenoj protiv prvostepene odluke, prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, pa je žalbu odbio kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu.

Drugostepena presuda je pravilna i na zakonu zasnovana.

Prema odredbi člana 84. stav 1. ZPK utvrđivanje prava na nepokretnostima vrši se na osnovu: a) stanja upisanog prava u zemljišnoj knjizi ako se ustanovi da taj upis odgovara stvarnom stanju, b) pravosnažnih odluka nadležnih organa i sudova, zaključenih ugovora i drugih isprava koje su osnov za upis prava na nepokretnostima i v) podataka iz katastarskog operata koje odgovara stvarnom stanju. Po stavu 3. ovog člana, ako ne postoje navedeni dokazi, upis prava na nepokretnostima vrši se na osnovu drugih sprovedenih dokaza (putem svjedoka, posljednjeg stanja posjeda, izjava stranaka i drugih sličnih dokaza). Prema odredbama članova 85. stav 1. i 87. stav 3. ZPK u slučaju spora o pravu svojine ili drugom pravu na nepokretnostima u postupku izlaganja, stranka sa manje vjerovratnim pravom može pokrenuti spor za utvrđivanje prava.

Imajući u vidu zakonom propisani osnov za utvrđivanje prava na predmetnom zemljištu u postupku izlaganja nepokretnosti na javni uvid u korist tuženih (na osnovu podataka iz katastarskog operata koje odgovara stvarnom stanju), na tužitelju (koji je nezadovoljan rješenjem Komisije za izlaganje), je teret dokazivanja prava svojine na toj nepokretnosti, a na tuženima je teret dokazivanja jačeg prava (po nekom od pravnih osnova).

Prema odredbi člana 23. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik RS“ broj 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 107/19, u daljem tekstu: ZSP) pravo svojine stiče se na osnovu

pravnog posla, zakona, odluke suda ili drugog organa ili naslijeđem, uz ispunjenje pretpostavki propisanih zakonom.

U konkretnom slučaju utvrđivanje prava na k.č. broj 1096 upisane u Privremenom listu nepokretnosti/popisnom listu broj 1303 k.o. M. u postupku izlaganja nepokretnosti izvršeno je na ime tuženih (na osnovu stanja upisanog prava u katastarski operat koje odgovara stvarnom stanju, na način propisan odredbom člana 84. stav 1. tačka v) ZPK), koju parcelu su tuženi stekli naslijeđem od N.Š., sina M. koji je bio upisan kao njihov posjednik sa 1/1 dijela (što predstavlja osnov za upis prava tuženog na zemljištu iz odredbe člana 84. stav 1. tačka b) ZPK).

Revizijom tužitelja ne dovodi se u pitanje pravilnost zaključka nižestepenih sudova da je pravo tuženih na k.č. broj 1096 upisane u Privremenom listu nepokretnosti/popisnom listu broj 1303 k.o. M. i upis u katastar izvršen u skladu sa odredbom člana 84. ZPK, jer su tuženi, imali pravni osnov za uknjižbu toga prava na predmetnim nekretninama na temelju naslijeđa, kao ni činjenicu da su u njenom posjedu po tom osnovu, a takvo stanje je postojalo i u vrijeme kada se vršilo javno izlaganje i u vrijeme donošenja rješenja Komisije, kao što nije osporavao ni da su tuženi u posjedu predmetnih nekretnina.

Imajući u vidu naprijed navedeno nižestepeni sudovi su pravilno sudili kada su primjenom navedenih zakonskih odredbi zahtjev tužitelja odbili, pa revizioni navodi da je pobijano rješenje Komisije za izlaganje od 22.08.2016. godine suprotno ZPK i ZSP, nisu osnovani. Ovakav zaključak se ne dovodi u sumnju navodima revizije, da je tokom postupka revident dokazao da je predmetna parcela u zemljišno-knjižnoj evidenciji uknjižena kao društvena susvojina, opštenarodne imovine sa 1/6 dijela, jer pored ovog uslova, za ostvarivanje prava koje je ovdje predmet spora potrebno je kumulativno ispunjenje i drugog uslova da stanje tog upisa odgovara stvarnom stanju, što ovdje nije slučaj, jer tužitelj nikada nije bio faktički vlasnik ni posjednik predmetnih nekretnina, on to tokom postupka nije ni tvrdio. Nasuprot tome, prednici tuženih su bili u faktičkom posjedu predmetne parcele i prije 1955. godine, od kada su i upisani u katastarskom operatu kao posjednici iste.

Predmetno zemljište upisano je u zk. ul. broj 42 k.o. M. kao opštenarodna imovina sa 1/6 dijela na temelju Odluke agrarne komisije sreza B. broj ... od 27.06.1955. godine kojom je utvrđeno da 1/6 dijela nekretnina iz zk. ul. broj 42 k.o. M., Z. rođ. V. i 1/20 dijela nekretnina zk. ul. broj 43 k.o. M. Z. rođ. V. kao koloniste, postaje suvlasništvo Opštenarodne imovine, organ upravljanja Narodni odbor sreza b.. Međutim, kako je pored tog uslova, kao jedan od uslova iz člana 84. stav 1. tačka a) ZPK za utvrđivanje prava svojine tužitelja na nepokretnostima po pravnom osnovu „ako upisano stanje u zemljišnoj knjizi odgovara stvarnom stanju“, a drugi zakonom propisani kumulativni uslov, nije ni bio ispunjen na njegovoj strani, navodi revizije u ovom pravcu, nemaju osnova u materijalnom pravu.

Imajući u vidu pravni osnov po kojem su nižestepeni sudovi utvrdili pravo tuženih na predmetnu nepokretnost, bez značaja je za pravilnost pobijane presude tvrdnja revidenta da registrovani posjed u katastarskom operatu ne predstavlja ispravu kojom se dokazuje vlasništvo na nepokretnostima.

Revident osporava drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka, a taj revizioni razlog nije obrazložio, pa je pozivanje revidenta na ovaj revizioni razlog paušalno.

Imajući u vidu naprijed navedeno neutemeljeni su svi revizioni prigovori da je prilikom donošenja osporene odluke o odbijanju tužbenog zahtjeva materijalno pravo pogrešno

primijenjeno, pa ni ostali navodi revizije nisu od značaja za pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je na osnovu odredbe člana 248., u vezi sa članom 456. a) Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić